

Ouderverstoting: als kinderen niet meer willen komen

Hoe kun je gescheiden ouders ondersteunen van wie de kinderen niet meer willen komen? Ouders die te maken hebben met kinderen die niets meer van hen willen weten? Ouders die horen dat hun kinderen zonder enig schuldgevoel verhalen rondvertellen die niet kloppen? Ouders die het gevoel hebben dat zij als ouders afgewezen, miskend, of zelfs verstoten worden? En dat terwijl ze vroeger een goede band met hun kinderen hadden. Hoe kun je deze ouders helpen om met dit gegeven te leven?

In mijn praktijk voor mensen met een samengesteld gezin, zie ik zelden cliënten waarvan de kinderen helemaal niet meer komen en er ook verder helemaal geen contact meer is. Ik zie wel vaak cliënten, vooral vaders en stiefmoeders, die bang zijn dat hun (stief)kinderen straks niet meer willen komen en niets meer van hen willen weten. Dat maakt de omgang met die kinderen ongemakkelijk, het opvoeden wordt er gecompliceerd van, het veroorzaakt ruzie tussen de ouder en de stiefouder en het maakt mensen heel onzeker. Ben ik wel een goede vader voor mijn kinderen? Is het mijn schuld als stiefmoeder? Wat doe ik verkeerd? Het maakt ook boos en verdrietig. Waarom zet de biologische moeder (of vader) de kinderen zo tegen ons op, dat ze niet meer willen komen? Waarom ziet zij (of hij) niet in dat contact met ons ook in het belang van de kinderen is? Ook deze ouders hebben ondersteuning nodig.

De oorzaken

Er zijn verschillende oorzaken aan te geven waarom kinderen er soms voor kiezen om niet meer naar een van de ouders te gaan, of daartoe aangezet worden door een van de ouders. Het helpt ouders al om hier kennis van te nemen. Wat je (enigszins) begrijpt, is al beter te verdragen.

Kinderen zijn gevoelig voor de emoties van hun ouders

Gescheiden ouders, met al hun verdriet en boosheid, hun gevoelens van schuld en spijt, soms opluchting, laten die gevoelens aan hun kinderen zien. Dat gebeurt lang niet altijd bewust. Een diepe zucht, gefronste wenkbrauwen, kinderen zien het haarscherp en trekken hun conclusies, en soms ook partij.

Onenigheid over de opvoeding

Gescheiden ouders zijn niet voor niets gescheiden. Ze verschillen met elkaar van mening over tal van zaken, waaronder de opvoeding. Waar ze tijdens hun relatie mogelijk nog pogingen deden om tot een compromis te komen, of in elk geval rekening hielden met elkaar, is de wil om daar na de scheiding nog energie in te steken vaak veel minder. Het komt ook voor dat vaders, die zich voor de scheiding niet zoveel met de opvoeding van hun kinderen bemoeiden, dat na de scheiding wel gaan doen, omdat ze wel moeten als de kinderen bij hen zijn, omdat ze het belangrijk vinden ook hun normen en waarden aan de kinderen mee te geven, en ook omdat ze een nieuwe partner vinden die daar op aandringt. Zo komen verschillen van mening over de opvoeding duidelijker naar voren. Beide ouders willen het oprecht goed doen voor hun kinderen, maar ze verschillen van mening over wat 'goed' is. En de kinderen merken dat meteen, en vinden er het hunne van.

De komst van een nieuwe partner

Nieuwe partners kunnen de emoties bij de ex-partner verdiepen, en de meningsverschillen over de opvoeding versterken. Extra boosheid en verdriet, omdat de man of vrouw die zij vreselijk vonden, kennelijk wel een goede relatie op kan bouwen met een ander. Jaloezie, omdat de ander wel een nieuw leven opbouwt en zij zelf nog midden in de put van ellende zitten. Een nieuwe partner, die ook ideeën over de opvoeding heeft, waar ze het helemaal niet mee eens zijn. Daar komt dan de angst nog bij. Gaat deze nieuwe vrouw de moederrol van hen overnemen, waardoor zij niet meer op de eerste plek staan bij hun kinderen? Gaat die nieuwe man zijn normen en waarden op hun kinderen overbrengen? Heeft de vader van de kinderen nog wel voldoende tijd, geld en belangstelling voor de kinderen die ze samen hebben, als hij er nieuwe kinderen of stiefkinderen bij krijgt? Ook deze angst wordt overgedragen op de kinderen, expliciet en impliciet.

Loyaliteitsproblemen

Kinderen die te maken hebben met boze, verdrietige, angstige, ruziënde ouders, hebben daar last van. Ze komen in een loyaliteitsconflict. Als ze al niet door één van de ouders gedwongen worden een keuze te maken, voelen ze zich soms toch gedwongen uit lijfsbehoud. Ik laat vaak zien hoe kinderen met hun voeten op twee vloten staan, het vlot van papa en het vlot van mama. Drijven die vloten uit elkaar (omdat de ouders niet op één lijn zitten), dan moeten ze wel op één van de vloten springen, anders vallen ze in het water en verdrinken. Ze zijn niet tegen de ene ouder, of voor de ander, ze kiezen voor overleving. Vaak kiezen ze voor de zwakste ouder (omdat die hun steun het hardste nodig heeft), of ze kiezen voor de ouder waar ze het vaakst verblijven (omdat leven anders ondoenlijk voor hen is).

Wat kunnen professionals doen?

1. Help ouders te begrijpen wat er aan de hand is

Het helpt als ouders begrijpen waarom hun kinderen een keuze maken, en het helpt als ze begrijpen waarom hun ex-partner doet zoals zij (of hij) doet. Dat verzacht de eigen emoties en doet hen inzien dat het niet aan hen ligt. De kinderen kiezen niet tegen hen, maar vóór de andere ouder, of voor zichzelf. Daar wordt de onzekerheid van verstoten ouders minder van. Het helpt hen ook om ruimhartiger te zijn, aardiger, vriendelijker, respectvoller te zijn jegens hun ex en de kinderen, en hen meer te gunnen. Het kan heel moeilijk voor ouders zijn om begrip op te brengen voor de ander, zeker als de mensen om hen heen (familie, vrienden, collega's) dat ook niet kunnen en kolen op het vuur blijven gooien. Dan is hulp van een buitenstaander heel belangrijk.

2. Laat stiefouders niet de ouderrol op zich nemen

Ouders kunnen problemen met hun ex-partner verminderen door heel duidelijk en expliciet aan te geven dat hun nieuwe partner niet van plan is de ouderrol op zich te nemen, en dat dan ook niet te doen. Ook zouden ze zich steeds af moeten vragen of iets gevoelig kan liggen, en als dat zo is doen ze er goed aan om toestemming te vragen. Is het wel o.k. als zij en de nieuwe partner samen de kinderen mee op vakantie nemen? Ik hoor mensen al briesen, dat ga ik toch niet aan mijn ex vragen! Maar ze nemen wel het kostbaarste wat hun ex heeft, mee op vakantie. Als ze gaan kamperen, wie doet hun dochter van zes dan onder de douche, bij de dames? Hoezo zijn dat geen gevoelige zaken. Mag dochterlief als ze bij de ene ouder is haar haren af laten knippen? Mag zoonlief voor het eerst van zijn leven naar het voetbalstadion met de nieuwe vriend van mama? Help ouders om na te

denken, spoor hen aan tot overleg (als iets niet kan omdat het te gevoelig ligt, wat kan dan wel, of onder welke voorwaarden zou het wel kunnen?), en het allerbelangrijkste: druk hen op het hart om de tijd te nemen. Laat het contact tussen de kinderen en een nieuwe partner langzaam opbouwen en gun de andere ouder de tijd om hieraan te wennen en er vertrouwen in te krijgen. Respect voor de gevoelens van de ex-partner, informatie, en tijd, dragen bij aan goede verhoudingen tussen ex-partners.

3. Pick your battles

“Ach papa, laat dan maar, zo belangrijk vind ik het niet”. Het jongetje dat dit zei was pas tien. Maar ik vond het een wijs jongetje. Het wilde alleen de strijd aangaan voor de dingen die echt belangrijk zijn. Strijd kost energie, leerde ik ooit tijdens een cursus, en die kun je beter in iets anders steken. Het helpt als ouders ruimhartig zijn, wanneer ze maar kunnen. Bespreek met hen of ze kunnen opschuiven in hun grenzen, maar ze hoeven natuurlijk niet alles te accepteren. Leer hen dus ook hoe ze respectvol, kort en bondig, hun grenzen kunnen aangeven.

4. Laat ouders vasthouden aan hun eigen waarden en normen

Ook al is de opvoeding bij de andere ouder heel anders, ouders mogen blijven geloven in hun eigen waarden en normen, en hun kinderen opvoeden op de manier die daarbij past. Ook al sputteren de kinderen, het is goed als ze zichzelf blijven. Het is wel belangrijk dat ze het ook hun ex-partner gunnen dat deze de kinderen op haar/zijn manier opvoedt (dit geldt niet bij het vermoeden van kindermishandeling of ernstige verwaarlozing). Kinderen kunnen heel goed omgaan met verschillende manieren van opvoeden. Zie het als een verrijking. Ze kiezen later zelf of ze spaarzaam willen zijn, of willen genieten op het moment dat het geld er is. Ze gaan voor de nuchterheid van papa, of voor de spirituele aanpak van hun moeder of haar nieuwe vriend. Het is belangrijk dat ouders trots kunnen zijn op de manier waarop zij (en hun nieuwe partner) omgaan met de kinderen.

5. Spoor ouders aan om contact te blijven houden met hun kinderen

Als de kinderen niet meer willen komen, moedig de ouders dan aan om toch te blijven investeren in hen. Door kaartjes of sms-jes te sturen op belangrijke dagen, laten ze hun kinderen weten dat ze aan hen denken en er voor hen zijn. Ook af en toe een cadeautje sturen geeft deze boodschap af. Bereid ouders er op voor dat ze mogelijk geen of een negatieve reactie krijgen. Dan is het op dit moment nog te moeilijk voor het kind om iets van hen aan te nemen. Dat wil niet zeggen dat het de belangstelling van de ouder niet waardeert. En zelfs al zou het zo zijn dat het kind voor de rest van zijn leven geen contact met de ouder durft te zoeken, dan nog geeft het ouders een beter gevoel als ze weten dat ze er alles aan gedaan hebben.

Tot slot: voor gelijk gaan of voor geluk?

Ik heb eens een cliënt gehad die een rechtszaak aangespannen had tegen zijn ex, en zei: dan weten de kinderen in elk geval dat ik ze niet zomaar opgegeven heb. Ik denk dat ouders dat ook, en beter, kunnen bereiken op bovenstaande manier. Als ze toch overwegen om een rechtszaak tegen hun ex aan te spannen, bespreek dan met hen wat het resultaat zal zijn. De volgende vragen kunnen hen hierbij helpen: Wat gaat het oordeel van de rechter je opleveren? Mogelijk scheidt het duidelijkheid. Verwacht je ook dat je ex zich eraan gaat houden? Of is haar/zijn karakter van dien aard dat zij/hij het oordeel toch naast zich neerlegt? Lost het de communicatieproblemen op, of verergeren ze? Wat

gaat het doen met de gevoelens van je ex jegens jou? Wat heeft de strijd voor effect op jullie kinderen? Hoeveel energie wil en kun je erin steken? Hoeveel geld? Ga je hier gedoe over krijgen met je nieuwe partner, en wil je dat? Hoe voorkom je dat de rechtszaak je leven gaat beheersen? Uiteindelijk kunnen de ouders zelf het best bedenken of ze er gelukkiger van zullen worden als ze gelijk krijgen. Maar het is wel belangrijk dat ze met jouw hulp deze keuze weloverwogen maken.

Nanda Poulisse

Nanda Poulisse is orthopedagoog, gespecialiseerd in de begeleiding van mensen met een samengesteld gezin.

Voor meer informatie, en voor meer blogs over stiefouderschap, zie: www.gezinspraktijkgestel.nl